

Com promoure l'apropament entre el Consell General i els ciutadans?

Silvia BONET i PEROT

Els ciutadans d'Andorra els últims anys han anat mostrant de forma cada cop més important expressions diverses sobre el malestar social i han desenvolupat accions de desaprovació i, en conseqüència, s'ha evidenciat una baixa confiança ciutadana cap a les institucions, que de forma general ha afectat la participació en les eleccions i en tot el relacionat amb la vida política.

Part dels grans obstacles que provoquen aquesta manca de confiança i frenen la democratització es basen en el nostre disseny institucional, el sistema electoral i els canvis socials de la mateixa política, que no són capaços de donar resposta als reptes que la modernització de la societat planteja.

Ja en l'anterior legislatura es comença a generar el debat sobre què cal fer al Consell General per al reforçament de la institució orientada cap a una millora democràtica i un apropament i obertura cap a la societat andorrana.

Aquest no és un debat sense fonament, tot al contrari, la majoria de parlaments han fet avenços significatius en aquesta línia, molts des de diferents enfocaments o punts de vista.

El Consell General no deixa de ser un antic parlament que ha mantingut les seves tradicions de forma molt important i la pregunta que cal fer-nos és: com hem d'avançar per aconseguir mantenir les nostres tradicions però alhora millorar l'apropament als ciutadans, és a dir aconseguir una millora democràtica de la institució?

El ciutadà ha de sentir com a propi el Consell General i ha de trobar les fórmules per poder participar activament, sense restriccions o limitacions, per evitar un efecte negatiu sobre aquesta percepció.

Actualment, en ple debat sobre la reforma del reglament del Consell General s'obre l'oportunitat d'analitzar com hem de contribuir a reforçar les capacitats dels parlaments per aconseguir la tan anhelada democratització parlamentària.

En el procés de democratització parlamentària conviuen dos fenòmens diferents. D'una banda, la representació de les diferents ideologies dins de l'arc parlamentari què, en funció de la

representativitat, millora o empobreix el debat; i d'una altra banda, el poder de l'executiu que afecta de forma directa sobre l'aprovació dels textos legislatius, aquest fet provoca una preeminència política del govern amb el parlament provocada per la connexió potent entre la majoria parlamentària i el mateix govern (L. Morlino, *Democracias y democratizaciones*).

Això ens condueix a pensar que existeixen diferents fases en les quals cal reflexionar per reforçar la democratització del Consell General, i que el ciutadà senti que la seva veu és vehiculada a través dels seus representants polítics.

Quant a la representativitat dels diferents grups polítics al Consell General, la llei electoral marca les regles del joc del model bicameral dintre d'una sola cambra. És a dir, conviuen la representació proporcional de la llista nacional al 50% de la cambra i la representació per majoria de les llistes territorials a l'altre 50%.

La reflexió se centra en la perdurabilitat del model parlamentari existent, i al mateix moment, de la forma de distribució dels escons.

Però la pregunta seria, la modificació del model de parlamentarisme existent a Andorra faria millorar la democratització i afavoriria l'apropament del Consell General als ciutadans? L'augment de la massa electoral amb la reducció dels anys per assolir els drets polítics també aconseguiria més implicació dels ciutadans en la vida política?

Si ens fixem en les tendències en altres països de l'entorn les dades no acompanyen, i tot i existir diferents models de parlamentarisme i millores en el dret de vot, no són factors que demostrin un entusiasme dels ciutadans i un canvi de tendència democratitzadora, tot al contrari l'abstencionisme és un fenomen que augmenta de forma considerable.

Això ens fa pensar que cal una reflexió associada que va més enllà dels canvis en el model institucional i l'augment dels drets polítics, i aquesta hauria de començar analitzant si tots els ciutadans amb dret de vot tenen les mateixes oportunitats per accedir a la política, quins canvis ha de fer el mateix Consell General i quin és el seu rol dintre del procés democràtic, si realment es comporta com la veu dels ciutadans en la defensa dels seus drets per sobre dels interessos partidistes o minoritaris, o si la seva tasca es troba supeditada al Govern, que marca l'acció legislativa.

Actualment, quasi un 75% dels Consellers Generals són empresaris o professionals liberals, i la resta majoritàriament són treballadors dels organismes públics. No és freqüent que hi hagi consellers que siguin assalariats dels sectors econòmics més representatius d'Andorra, per exemple el turisme, el comerç o la construcció.

La mateixa funció legislativa constitueix l'aforament cívic on es debat, es negocia, es construeixen consensos, es reelaboren acords i es redacten lleis que regulen i guien la societat. El fet que hi hagi sectors de ciutadans no representats pot dificultar el fet d'aconseguir un debat plural, de la mateixa manera que si tots els sectors econòmics i totes les vivències fossin capaços de reunir-se al voltant del Consell General.

¿Les lleis fruit del debat parlamentari donen resposta a les necessitats de la majoria de ciutadans o només dels grups de poder o *lobbies*?

El debat pot ser enriquidor si hi conflueixen diverses sensibilitats i entre tots s'arriba a un text legislatiu que representi un equilibri, sense guanyadors ni perdedors, sense persones que sentin que es troben excloses del resultat perquè s'allunya inexorablement de la seva realitat i els

conduïx de forma irremediable a l'exclusió, en definitiva unes lleis que afavoreixin la integració de tots els ciutadans.

Quant al disseny institucional del Consell General, s'ha mantingut amb poques modificacions. Caldria demanar-nos, és el moment de fer canvis més transcendents de modernització i de generació de més eficàcia dels procediments? La informació que arriba al ciutadà a través dels mitjans de comunicació representa de forma fidedigna la realitat?

Cal destacar aspectes com la comunicació institucional del Consell General, la capacitat del personal propi de la institució en tècniques legislatives o el compromís dels Consellers Generals envers els ciutadans afavorint una comunicació eficaç i fluida.

El Consell General ha fet avenços importants en la comunicació a través de les xarxes socials com també en la retransmissió en directe i en diferit de les sessions parlamentàries i les compareixences públiques. El personal ha millorat la seva formació per afrontar els nous reptes que s'imposen dels compromisos internacionals.

Però no hem d'oblidar el procediment de la mateixa acció legislativa, que no deixa de ser l'expressió de la tasca encomanada, com es desenvolupa i com arriba la informació sobre el debat parlamentari al ciutadà.

La tècnica legislativa no deixa de trobar-se de forma recurrent envoltada de controvèrsia, i representa un dels pilars fonamentals de la bona praxi legislativa.

És transparent el debat parlamentari? La informació que arriba al ciutadà a través dels mitjans de comunicació representa de forma fidedigna la realitat?

Aquestes lleis donen resposta a les necessitats de la majoria de ciutadans o només dels grups de poder o *lobbies*?

El treball en comissió representa el veritable debat, és l'espai on es decideix com seran les lleis finals. Hi ha diversos aspectes importants que cal tenir en consideració en aquest espai de debat que no és públic. D'una banda, la influència del govern sobre el grup majoritari, però també la responsabilitat de l'oposició de fer els màxims esforços a influir i donar veu als grups menys afavorits o menys representats. En aquest punt, personalment crec que l'habilitat en la negociació és fonamental per part de l'oposició i la generositat i l'acceptació que hi ha altres punts de vista no tinguts en compte per part de la majoria conformen aspectes essencials per assolir un debat on tots els ciutadans se sentin representats.

Potser aquestes serien uns primers passos per apropar el Consell General als ciutadans.

Com a conclusió de tot l'exposat voldria afegir tres idees que en la meua experiència considero importants.

- Aconseguir que tots els ciutadans tinguin les mateixes oportunitats quan vulguin accedir a càrrecs polítics, amb l'objectiu d'oferir més punts de vista al debat parlamentari.
- Que el debat parlamentari i les lleis resultants incloguin un equilibri sobre les mesures que afecten els ciutadans per aconseguir una societat més igualitària.
- Que els Consellers Generals siguem capaços de defensar els interessos dels ciutadans, prioritzant l'interès general enfront de l'interès més particular o minoritari o partidista.

Silvia Bonet i Perot,
infermera, exministra i Consellera General